

ORCID 0000-0002-3998-3062

DOI: <https://doi.org/10.37627/2311-9489-17-2020-1.75-81>

УКРАЇНСЬКО-СЛОВАЦЬКІ ВІДНОСИНИ: ПОГЛЯД З ПЕРСПЕКТИВИ КУЛЬТУРИ

Бенч

Ольга Григорівна

кандидат мистецтвознавства,
професор, ректор Київської
академії мистецтв, м. Київ;
Генеральний консул України
в Пряшеві, Словацька Республіка
(2010-2015), м. Пряшів
olgabench@bigmir.net

Бенч

Ольга Григорьевна

кандидат искусствоведения,
професор, ректор Киевской
академии искусств, г. Киев;
Генеральный консул Украины
в Пряшеве, Словацкая Республика
(2010-2015), г. Пряшев
olgabench@bigmir.net

Olha Bench

Ph.D. (Arts), Professor, Rector at the
Kyiv Academy of Arts, Kyiv;
Consul General of Ukraine in Prešov,
Slovak Republic (2010–2015), Prešov
olgabench@bigmir.net

Анотація. У статті розглянуті українсько-словацькі відносини крізь призму політичної, економічної та гуманітарної підтримки сусідньою Словаччиною нашої держави сьогодні. На матеріалах архівів, літератури, преси висвітлені стосунки Генерального консульства України в Пряшеві з пересічними українцями в умовах зарубіжжя, різними громадськими організаціями на території Словаччини, українськими культурними та освітніми об'єднаннями, а також представниками влади двох країн — України та Словаччини. Окреслені чинники й обставини, які впливали на думки, настрої керівників української держави щодо можливості продовження функціонування українського представництва в Пряшеві. Основну увагу приділено еволюції взаємин українського та словацького керівництва, оскільки саме порозуміння між вищими органами держав, зрештою, змогло би вирішити важливе питання для звичайних українців на території Словаччини — можливість вирішувати питання на території іншої держави без моральних та фізичних незручностей.

У статті також висвітлена роль Генерального консульства України в Пряшеві, проаналізовані проблеми, які виникли в житті українців Словаччини у зв'язку з ліквідацією Генерального консульства України в Пряшеві в листопаді 2014 року.

Ключові слова: українсько-словацькі відносини, політична, економічна та гуманітарна підтримка, Словацька Республіка (СР), Європейський Союз (ЄС), Генеральне консульство України в Пряшеві (ГКУ в Пряшеві), Союз русинів-українців Словацької Республіки (СРУ СР).

Здавна словаки та українці були близькими сусідами, яких упродовж віків єднала спільна історія у прагненні до щасливого життя, свободи та незалежності, взаємна підтримка одне одного на цьому шляху. Обидва народи дали світові яскравих представників історії та культури, які сприяли взаємному збагаченню та пізнанню, ставали на захист прав і свобод кожного, без національної приналежності. Міцні підвалини для таких стосунків двох народів ще в середині XIX ст. заклали видатні діячі словацького національного руху П. Шафарик, Б. Носак-Незабудов, Я. Коллар, Л. Штур, С. Халупка та українського — Г. Сковорода, Т. Шевченко, О. Бодяньський, М. Костомаров, М. Маркевич, М. Максимович (Molnar, 1965).

Український геній Т. Г. Шевченка на знак поваги та вдячності світочу словацького народу, який виборював право на рідну мову, культуру й історію для слов'янських народів, П. Й. Шафаріку присвятив свою поему «Сретик», у якій писав: «Щоб усі Слов'яне стали Добрими братами і синами

сонця правди... Слава ж тобі, Шафаріку, Вовіки і віки, Що звів єси в одно море, Слов'янські ріки!» (Шевченко, 2014). Ці Шевченкові слова нині мають актуалізуватися у сучасність і повернути нашим двом народам міцний фундамент у питаннях збереження і взаємопізнання власної історії й культури. Досягнення українських письменників Словаччини на ниві свого національного життя значно збагачують також і скарбницю загальнословацької культури і таким чином одночасно зміцнюють словацько-українські взаємини.

Нині відносини між Україною та Словаччиною розвиваються на дружніх, добросусідських засадах та взаємовигідній співпраці. З огляду на загальносвітове історичне минуле, Україна та Словаччина відносно молоді самостійні держави: Україна відзначатиме цього року свою 29-ту річницю від часу проголошення незалежності, а Словацька Республіка ще молодша — вона з'явилася на мапі світу 1 січня 1993 року. У цей же час, 1 січня 1993 року, були встановлені й українсько-словацькі дипломатичні відносини. На сьогодні Словаччина має Посольство в Києві та Генеральне консульство в Ужгороді, а Україна лише Посольство України в Братиславі (Генеральне консульство України в Пряшеві було ліквідоване в листопаді 2014 року). Обидві країни об'єднують географічна близькість, релігійна (християнська) та етнічна (слов'янська) приналежність, а також євроінтеграційна складова. Між двома країнами відсутні територіальні чи історичні претензії, а також проблемні питання. Словаччина незмінно та послідовно підтримує Україну, і ця підтримка має політичну, економічну та гуманітарну складові. Політичне сприяння СР має такі складові :

– Підтримка Словаччини відчутна в питанні територіальної цілісності та незалежності України, яка виражається спільними заявами/деклараціями ЄС, ООН, ОБСЄ. Зокрема, СР стала співавтором двох резолюцій ООН — резолюції 2014 року, якою засуджується агресія Росії щодо України, а також резолюції 2016 року, що засуджує порушення прав людини в Криму.

– Словаччина дотримується консолідованої позиції ЄС щодо пониження рівня розвитку відносин з РФ та засудження російської агресії проти України, зокрема, щоразу підтримуючи обмежувальні заходи ЄС відносно до агресора. Для України критично важливо, щоб обмежувальні заходи з боку ЄС стосовно Росії були збережені до повного

виконання Мінських домовленостей і деокупації українських територій, зокрема, Автономної Республіки Крим.

– Словаччина незмінно та послідовно підтримувала євроінтеграційний курс України, зокрема, активно сприяла підписанню Угоди між Україною та ЄС про асоціацію (підписана в червні 2014 року) і одна з перших ратифікувала цю Угоду (у вересні 2014 року). Уряд СР схвалив запровадження з 1 січня 2016 року поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, тобто імплементацію економічної частини Угоди попри те, що де-юре вона не набула чинності. Під час свого головування у Раді ЄС Словаччина підтримала Україну в питанні надання безвізового режиму для громадян України, а саме — вона запропонувала механізм його призупинення, який був схвалений інституціями ЄС, а також сприяла вирішенню питання щодо завершення процесу набуття чинності Угодою про асоціацію. Словаччина також підтримує подальше розширення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС шляхом розширення доступу до ринку ЄС для ключових товарів українського експорту.

Словаччина надає Україні й економічну підтримку:

– У складі Вишеградської групи Словаччина взяла на себе зобов'язання сприяти забезпеченню енергобезпеки та енергоефективності України. Попри потужний тиск з боку Росії Уряд СР підтримує реалізацію проекту з постачання європейського газу в Україну через територію СР по газопроводу Вояни–Ужгород, який уведено в експлуатацію у вересні 2014 року. Це унеможливило використання т. зв. газового інструменту в якості політичного шантажу чи тиску на Україну з боку РФ. Завдяки цьому проекту Україна змогла диверсифікувати джерела та маршрути поставок газу в Україну. Більше того, з 25 листопада 2015 року Україна припинила імпортувати російський газ і ми вперше перезимували без нього. Водночас, Україна залишалася надійним транзитером російського газу в Європу.

– У контексті підтримки енергобезпеки України Уряд СР виступає за збереження за Україною статусу головної країни-транзитера російського газу в Європу та протидіє реалізації російського проекту з будівництва газопроводу в обхід України — «Північний потік — 2».

– Уряд СР сприяє впровадженню енергоефективності в Україні, проводячи тренінги та семінари

для місцевих органів влади, а також імплементації в Україні європейського законодавства в цій сфері.

– Словаччина надає сприяння у реформуванні ринку електроенергії України.

За період 2014–2016 років Уряд Словацької Республіки надав 3 млн. євро гуманітарної допомоги Україні. Словаччина на регулярній основі бере на медичну реабілітацію військовослужбовців із зони АТО, дітей із Луганської та Донецької областей — на оздоровлення.

*Генеральне консульство України в Пряшеві,
його роль та значення*

Україна має багато країн-сусідів, однією з них є Східна Словаччина. Відразу ж по приїзду до цієї країни кожен українець відчуває певне прохолодне ставлення як до себе особисто, так і до України. Такий факт є неприємним, тому що будь-хто в Словаччині асоціює українців з «українською мафією», «українською корупцією», «українською конт-рабандою», «українськими нелегалами» й нічим іншим. І для того, аби цей тривалий вектор у свідомості словаків щодо українців і України змінити, необхідна величезна, послідовна й цілеспрямована інформаційна праця, якнайширша пропаганда України й присутність тут, у Словаччині. Адже населення, передовсім молоде покоління, не має жодної інформації про нашу сучасну державу, стосовно наших глибинних історичних взаємозв'язків, освіти, культури. Більшість очільників місцевої влади, керівники й працівники судової системи, прокуратури, міліції, управлінці пенітенціарних закладів, ректори вузів і їхні проректори та декани, директори шкіл і педагоги — ніхто ніколи не бачив України. Уява про Україну асоціюється у них лише з містом Ужгород. А все, що далі — це вже Росія. На жаль, такою є справжня реальність! Центральні словацькі ЗМІ або не говорять про нас зовсім, або висвітлюють негативні сторони. І це стало тенденцією. Цю інформаційну прогалину необхідно було долати, тому *інформаційно-пропагандистська робота*, спрямована на поширення знань про Україну, впродовж останніх років була *першим і головним пріоритетом* у роботі Генерального консульства України в Пряшеві (Nová generálna konzulka vyzvala, 2011). Необхідно було актуалізувати колишні історичні українсько-словацькі взаємини, як зразок нашого тривалого добросусідства, і спроектувати їх в наше сьогоден-

ня. І цю роботу Генеральне консульство розпочало наполегливо ширити у словацьку реальність.

Робота з *реалізації курсу України на європейську інтеграцію* стала *другим пріоритетним завданням* Генерального консульства України в Пряшеві. Перевага надавалася розвиткові та співпраці двох країн у торгово-економічній сфері. Крім того, назріла пора актуалізації європейських стандартів у галузі вищої освіти. У межах цієї програми Генеральне консульство започаткувало презентацію крупних населених пунктів Центральної України. Інформування мало на меті показати економічну та промислову потужність міст цього регіону нашої держави (Кременчук, Полтава, Херсон). Без уваги не залишилися й туристичні та санаторно-курортні зони Західної України з їхнім неабияким потенціалом.

Третім пріоритетом роботи Генконсульства була постійна й послідовна *підтримка діяльності української національної меншини в Словаччині* на всіх рівнях влади. У 250 містах, містечках та селах Пряшівського краю Східної Словаччини мешкають українці. Безперечно, центром громадського й культурного життя наших земляків стало місто Пряшів. Саме в цьому населеному пункті ведуть свою діяльність практично всі українські об'єднання. Можемо назвати деякі з них: Союз русинів-українців СР, Асоціація українців СР тощо.

Пряшев відрізняється від інших словацьких міст ще й тим, що саме тут було вперше започатковано Генеральним консульством України 2014 року дошку пам'яті двох геніїв словацького та українського народів: П. Й. Шафарика та Т. Г. Шевченка. Пам'ятний знак розмістили на стіні Кошицького університету імені П. Й. Шафарика в день святкування 200 річниці з дня народження Великого Кобзаря. Крім названої події, Генеральне консульство України в Пряшеві постійно співпрацювало з різними українськими спілками та об'єднаннями, надавало допомогу в створенні українських періодичних видань, вирішувало важливі питання, що турбували українську спільноту в Словаччині, сприяло поширенню та покращенню освіти для українців в умовах зарубіжжя, актуалізувало вивчення рідної мови, підтримувало ініціативу організації різноманітних фестивалів та конкурсів для українців.

Консульська установа України в місті Пряшев сприяла реалізації положень Угод між Закарпатською областю України та Пряшицьким і Ко-

шицьким самоврядними краями Словаччини. Саме консульські питання були основними в діяльності Генерального консульства України в Пряшеві, це питання збереження прав та законних інтересів пересічних громадян та юридичних установ України в Словаччині. На території Словаччини завжди працювало п'ять консульських працівників: троє у Пряшеві та двоє у Братиславі. Консульські працівники в Пряшеві мали можливість виїздити в прикордонне місто Михайлівці для обслуговування українських громадян (спочатку два рази на місяць, а згодом один раз на місяць). Такий вид роботи створював комфортні умови для наших громадян, які могли вирішити на місці, без зайвого клопоту щодо поїздки низку питань консульського обслуговування: міграційно-візових, паспортної роботи, питань громадянства, нотаріату тощо. Присутність консульської установи в межах прикордонної смуги відчутно допомагала під час узгодження, наприклад, таких складних питань, які були пов'язані зі смертністю українських громадян.

Так як Генеральне консульство України в Пряшеві знаходилося за 100 км від українсько-словацького кордону (Братислава — 600км), це давало можливість постійно контролювати всі питання, які були пов'язані з кордоном, тобто вести моніторинг цієї зони. З метою контролю ситуації на пунктах пропуску українсько-словацького кордону, постійно проводилися зустрічі з керівниками українських та словацьких митних та прикордонних підрозділів на місці. Також постійна увага приділялася і моніторингу ситуацій на інших пунктах пропуску через українсько-словацький державний кордон, особливо «Ужгород — Вишне Немецьке» та «Малий Березний — Убля». За умови виникнення надмірних черг, чи надходження скарг громадян України щодо неправомірних дій з боку словацьких митних чи прикордонних органів, проводилися оперативні зустрічі з відповідними посадовими особами з метою врегулювання ситуацій.

Генеральні консульства України в Пряшеві та Словаччини в Ужгороді завжди співпрацювали на умовах паритетності, обопільно сприяли вирішенню питань транскордонної співпраці та тих, що пов'язані з малим прикордонним рухом, співпрацювали у всіх напрямках українсько-словацьких взаємин і вирішували низку непростих завдань, зокрема й питання, пов'язані з оздоровленням наших воїнів.

У частині забезпечення освітніх прав української нацменшини Словаччини Генконсульство активно співпрацювало з державним представником Міністерства освіти, науки, досліджень та спорту СР у Пряшівському краї, керівниками країв і міст, старостами сіл та директорами шкіл. Щодо функціонування Основної української школи в місті Гуменному Генконсульство постійно підтримувало робочі контакти з мером міста Гуменне Яною Вальовою, депутатом Національної Ради СР, і постійно вирішувало питання функціонування школи. Основна школа-інтернат у Гуменному — це була друга міська школа, яка вивчала українську мову й літературу як предмет, розрахована була на 135 дітей. Навчалася у ній станом на 2014 рік 71 дитина, з них у інтернаті проживало 23 дітей, це переважно усі діти з навколишніх сіл — Руська Поруба й Нижня Яблунька.

Важливу роль відігравав Методично-педагогічний центр (МППЦ), який діяв у Пряшеві для вчителів української мови та літератури. Основною метою Центру була методична допомога вчителям, які вивчали українську мову й літературу.

Чому «великому» Києву в «маленькій» Словаччині зайвим виявилось Генеральне консульство України в Пряшеві?

2014 року відбулася не краща подія для України — закриття дипломатичної установи в Пряшеві. Таким чином українців на території Словаччини позбавили можливості мати підтримку від рідної держави. За порятунку українського представництва боролися очільники словацької влади, у Києві не реагували ні на петиції Генерального консульства, ні на звернення словацької громадськості. Жодного разу не вдалося зустрітися з Міністром закордонних справ України. У Словаччині ж не виникає перепоно щодо зустрічей з представниками влади, навіть з найвищою посадовою особою держави — Президентом. Але потрапити до рідного українського Міністра й пояснити політичну хибність такого кроку, нам так і не вдалося. А проблеми, пов'язані з відсутністю української дипустанови на Сході Словаччини, не додали іміджу Україні, а радше відкрили дорогу активній російській пропаганді, якої тут і так достатньо (Логинов, 2015). Єдина дипломатична установа на Словаччині — Посольство України — знаходиться за 500 км від Пряшева й 600 км від українсько-словацького кордону, а така відстань

створює певні проблеми для українських громадян, більшість з яких уже люди похилого віку.

Депутати словацького парламенту також виступали проти закриття ГКУ в Пряшеві. Вони зазначали, що Генустанова останніми роками доклала багато зусиль для розвитку українсько-словацького співробітництва та допомагала розвитку діалогу України з країнами Шенгенської зони. Зокрема, депутат парламенту (на той час Заступник Голови Народної Ради СР) Ян Фігель висловився про те, що має намір безпосередньо направити листа Міністру закордонних справ України з проханням переглянути рішення щодо закриття Генерального консульства в Пряшеві (Ukrajina chce zavrieť, 2014). Громадяни України, які й нині проживають на території Східної Словаччини, висловили своє велике незадоволення у зв'язку із закриттям ГКУ в Пряшеві, зокрема вони зазначали в листах до консульської установи:

«Не можемо уявити, що особи похилого віку будуть змушені подорожувати до Братислави на відстань понад 500 км у одному напрямку. Консульство є останньою надією для захисту наших прав, і хто дав право позбавити українців захисту в Пряшеві?» (Архів, 2014).

Листи на підтримку присутності й діяльності ГКУ в Пряшеві написали й громадські українські об'єднання Словаччини. Союз русинів-українців СР висловив глибоке занепокоєння у зв'язку із закриттям Генерального консульства України в Пряшеві:

«Питання щодо відкриття консульської установи України в місті Пряшів було ініційовано за участі багаточисельної української громади Словаччини, основна частина представників якої проживає саме в Пряшеві та Пряшівському й Кошицькому краях. 1997 року в Пряшеві було відкрите Консульське відділення, 1999 — Консульське агентство, 2003 — Генеральне Консульство України в Пряшеві. Наявність дипломатичної присутності України в Пряшеві є ключовим питанням для закордонних українців Словаччини та суттєвим фактором їхньої підтримки з боку Української держави» (Архів, 2014).

Союз українців-русинів у своїх листах також зазначав:

«...у Пряшеві діяльність Генконсульства підтримують Митрополит Чеських земель та Словаччини Растіслав, Митрополит Греко-католицької церкви Ян Бабяк, які висловили велике занепокоєння у зв'язку з закриттям Генерального консульства України в Пряшеві, що проводить значну роботу у сфері розвитку контактів між Православною і Греко-католицькою церквами України та Словаччини» (Архів, 2014).

МЗС України ліквідувало Генеральне консульство України в Пряшеві в листопаді 2014 року

Ліквідація Генерального консульства найбільшою проблемою обернулося для літніх і старших людей, яким необхідно долати величезну віддачу до Братислави (500 км), витратити за цього немалі кошти на дорогу. Окрім того, у Посольстві нині працює один консул на всю Словаччину (!), а було їх колись п'ять! Це дуже відчутні зміни, які навіть за найкращих зусиль не дають можливості ефективно вирішувати питання через велику відстань між Пряшевом і Братиславою. Проблемою постають і питання постійного моніторингу кордону, який від Братислави за 600 км, і черг на кордоні, і малого прикордонного руху — усе це завжди потребує оперативного реагування.

Відсутність Генерального консульства України в центрі українства, у місті Пряшеві, позначилася і в освітній сфері. Динаміка зовсім невтішна: на Пряшівщині існувало 262 українські школи, станом на 2011 рік українських шкіл було сім, а до 2017 року залишилося лише дві (!). Упродовж останніх років було ліквідовано українську Основну школу в місті Гуменному (V Humennom po 40 rokoch, 2015) та школи в селах Руська Поруба, Габубра, Убля, Нижня Полянка, Хмельовій, Удолі (Na koniec školského roka, 2014). Припинив свою діяльність і Методичний педагогічний центр для вчителів української мови в Пряшеві.

Так одним підписом у Києві хтось вирішив, що в «маленькій» Словаччині Генеральне консульство України зайве?

Цей крок Києва вважаємо політично помилковим, зважаючи на потужну інформаційну діяльність, яку тепер здійснює російська сторона саме у Східній Словаччині, використовуючи для цього пропагандистські вміння низки проросійських політиків, окремих місцевих мас-медіа й проросійських громадських організацій (Логоinov, 2015).

Література:

- Архів Генерального консульства України у Пряшеві. (2014).
 Воротнюк, М. (2016, липень). Аудит зовнішньої політики: Україна-Словаччина. Дискусійна Записка. Київ: Інститут світової політики.
 Логинов, Якуб. (2015, February 13). Российская пропаганда в Словакии: Украина сдает позиции. «Зеркало недели. Украина», № 5.
 Шевченко, Т. (2014). *Кобзар*. Ювілейне видання до 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка. Київ: Видавничий дім «Школа». С. 151.
 Generálna konzulka Ukrajiny na Terasе. (2013, March 19). *Košice Zapad*.
 Jediná stredná škola s vyučovacím jazykom ukrajinským je v Prešove. (2014, June 2). *Školský Servis*.
 Molnar, Michal. (1965). Slováci a ukrajinci. Bratislava: Slovenske pedagogické nakladateľstvo v Bratislave.
 Na koniec školského roka zatvorili ďalšie dve ukrajinské školy. (2014, Desember 2). *Podvihorlatské noviny*, roč. LV, č.36, str. 2
 Nová generálna konzulka vyzvala na spoznanie Ukrajiny. (2011, January 12). *KORZAR*, Prešov.
 Odhalili pamätnú tabuľu Ševčenkovi a Šafárikovi. (2014, May 29). *Košický Korzár*.
 S Ukrajinom nás spája veľa, minulosť, no aj veľmi zaujímavá budúcnosť. (2011, September 9). *Presovský Večerník*, číslo 5280. str. 6–7.
 Správa a odporúčenia z konferencie pre slovenské a ukrajinské inštitúcie. (2014, June 30). *Karpatská Nadacia*.
 Ukrajina chce zavrieť generálny konzulát v Prešove. (2014, October 22). *Aktuality*. Sk.
 V Humennom po 40 rokoch končí ukrajinská národnostná škola. (2015, April 9). *Humenský Korzár*.

References:

- Arkhiv Heneralnoho konsulstva Ukrainy u Priashevi [Archive of the Consulate General of Ukraine in Prešov]. (2014). (In Ukrainian)
 Generálna konzulka Ukrajiny na Terasе [Consul General of Ukraine on the Terrace]. (2013, March 19). *Košice Zapad*. (In Slovak)
 Jediná stredná škola s vyučovacím jazykom ukrajinským je v Prešove. [The only secondary school with Ukrainian as the language of instruction is in Prešov]. (2014, June 2). *Školský Servis*. (In Slovak)
 Loginov, Jakub. (2015, February 13). Rossijskaja propaganda v Slovaki: Ukraina sdaet pozicii [Russian propaganda in Slovakia: Ukraine is losing ground]. «*Zerkalo nedeli. Ukraina*», (5). (In Russian)
 Molnar, Michal. (1965). *Slováci a ukrajinci*. [Slovaks and Ukrainians]. Bratislava: Slovenske pedagogické nakladateľstvo v Bratislave. (In Slovak)
 Na koniec školského roka zatvorili ďalšie dve ukrajinské školy [Two other Ukrainian schools closed at the end of the school year]. (2014, Desember 2). *Podvihorlatské noviny*, roč. LV, č.36, str. 2. (In Slovak)
 Nová generálna konzulka vyzvala na spoznanie Ukrajiny [The new Consul General called for a visit to Ukraine]. (2011, January 12). *KORZAR*, Prešov. (In Slovak)
 Odhalili pamätnú tabuľu Ševčenkovi a Šafárikovi [They presented a memorial plaque to Shevchenko and Safarik]. (2014, May 29). *Košický Korzár*. (In Slovak)
 S Ukrajinom nás spája veľa, minulosť, no aj veľmi zaujímavá budúcnosť [We have a lot of connections with Ukraine in the past, but also a very interesting future]. (2011, September 9). *Presovský Večerník*, číslo 5280. str. 6–7. (In Slovak)
 Shevchenko, T. (2014). *Kobzar. Yuvileine vydannia do 200-richchia vid dnia narodzhennia T. H. Shevchenka* [Kobzar. Anniversary edition to the T. G. Shevchenko's 200th anniversary of the birth]. Kyiv: Vydavnychiy dim «Shkola». P. 151. (In Ukrainian)
 Správa a odporúčenia z konferencie pre slovenské a ukrajinské inštitúcie [Report and recommendations from the conference for Slovak and Ukrainian institutions]. (2014, June 30). *Karpatská Nadacia*. (In Slovak)

- Ukrajina chce zavrieť generálny konzulát v Prešove [Ukraine wants to close the Consulate General in Prešov]. (2014, October 22). *Aktuality. Sk.* (In Slovak)
- V Humennom po 40 rokoch končí ukrajinská národnostná škola [After 40 years, the Ukrainian National School ends in Humenné]. (2015, April 9). *Humenský Korzár.* (In Slovak)
- Vorotniuk, M. (2016, July). *Audyt zovnishnoi polityky: Ukraina-Slovachchyna.* [*Foreign Policy Audit: Ukraine-Slovakia*]. Diskusiina Zapyska. Kyiv: Instytut svitovoi polityky. (In Ukrainian)

Бенч Ольга Григорьевна

Украинско-словацкие отношения: взгляд с перспективы культуры

Аннотация. В статье рассмотрены украинско-словацкие отношения сквозь призму политической, экономической и гуманитарной поддержки соседней Словакией нашего государства сегодня. На материалах архивов, литературы, прессы освещены отношения Генерального консульства Украины в Пряшеве с обычными украинцами в условиях зарубежья, различными общественными организациями на территории Словакии, украинскими культурными и образовательными объединениями, а также представителями власти двух стран — Украины и Словакии. Определены факторы и обстоятельства, которые влияли на мысли, настроения руководителей украинского государства о возможности продолжения функционирования украинского представительства в Пряшеве. Основное внимание уделено эволюции взаимоотношений украинского и словацкого руководства, поскольку именно понимание между высшими органами государств в конце концов смогло бы избавиться от проблемы для обычных украинцев на территории Словакии — возможность решать важные вопросы на территории другого государства без моральных и физических неудобств.

В статье также освещена роль Генерального консульства Украины в Пряшеве, проанализированы проблемы, которые возникли в жизни украинцев Словакии в связи с ликвидацией Генерального консульства Украины в Пряшеве в ноябре 2014 года.

Ключевые слова: украинско-словацкие отношения, политическая, экономическая и гуманитарная поддержка, Словацкая Республика (СР), Европейский Союз (ЕС), Генеральное консульство Украины в Пряшеве (ГКУ в Пряшеве), Союз русинов-украинцев Словацкой Республики (СРУ СР).

Olha Bench

Ukrainian-Slovak relations: a cultural perspective

Abstract. The article looks at the Ukrainian-Slovak relations through the prism of a humanitarian, political, and economic support that neighboring Slovakia offers to our country today. It analyses the activities of the Consulate General of Ukraine in Prešov, its cultural contacts with various public organizations in Slovakia, including Ukrainian cultural and educational associations, as well as with the authorities of the two countries based on the archives materials, academic publications, and the press. The article outlines the factors and circumstances that influenced opinions, moods of Ukrainian state leaders regarding the activity of Ukrainian diplomatic representation in Prešov. The main attention is paid to the evolution of relations between Ukrainian and Slovak authorities, which could ultimately solve issues important for ordinary Ukrainians being in Slovakia.

The role of the Consulate General of Ukraine in Prešov is highlighted, as well as the problems that have arisen in the lives of the Ukrainians in Slovak Republic due to the liquidation of the Consulate General of Ukraine in Prešov in November 2014.

Keywords: Ukrainian-Slovak relations; international humanitarian cooperation; Slovak Republic, Consulate General of Ukraine in Prešov, Union of Rusyn-Ukrainians of the Slovak Republic.